

- Семенов, 1998 Семенов О. Використання родинних виховних традицій у навчальних закладах України / О. Семенов // Шлях освіти. – 1998. № 2, С.21-23.
- Стельмахович, 1998 Стельмахович Г. П. Виховний потенціал української родини / Г. П. Стельмахович // Учитель, 1998. № 6, С.52-55.
- Сухомлинський, 1977 – Сухомлинський В. О. Мікроклімат вашого дому / Вибр. Твори в 5-ти томах. – Т.5. – К., 1977.
- Яценко, 1997 Яценко Т. Родинне виховання на засадах народної педагогіки /Т. Яценко // Педагогіка і психологія, 1997. № 2, С. 88-94.

REFERENCES

- Babij, 2004 – Babij V. Simejni tradiciji ta ih viovne znachennya / V. Babij // Pozaklasnij chas, 2004, – № 7-8, S. 27-31.
- Bekh, 1994 – Bekh I. D. Osobistist' narodzhuet'sya v sim'ї / I. D. Bekh // Pochatkova shkola. – 1994. – № 2. – S.8.
- Bojko, 1996 – Bojko A. M. Onovlena paradigma viovannya: shlyahi realizacii / A. M. Bojko – K.: IZMN. 1996.
- Zakon Ukraїni – Zakon Ukraїni «Pro osvitu» – K., 1996. – 36 s.
- Ignatenko, 1996 – Ignatenko P. R. Aksiologiya viovannya: vid terminologii do postanovki problemi /P. R. Ignatenko // Pedagogika i psihologiya. – 1996. – № 2. – S.118-123.
- Makarenko, 1987 – Makarenko A. S. Kniga dlya bat'kiv / A. S. Makarenko – K., 1987.
- Macejkiv, 1988 – Macejkiv T. I. Narodnye tradicii trudovogo vospitaniya podrastayushchego pokoleniya i ih ispol'zovanie v sovremennyh usloviyah (na materialah Ukrainy): Dis. ... kand.ped.nauk. – K., 1988. – 159 s.
- Semenog, 1998 – Semenog O. Vikoristannya rodninnykh viovnykh tradicij u navchal'nykh zakladakh Ukraїni / O. Semenog // SHlyah osviti. – 1998. – № 2, S.21-23.
- Stel'mahovich, 1998 – Stel'mahovich G. P. Viovnij potencial ukraїns'koї rodini / G. P. Stel'mahovich // Uchitel', 1998. – № 6, S.52-55.
- Suhomlins'kij, 1977 – Suhomlins'kij V. O. Mikroklimat vashogo domu / Vibr. Tвори в 5-ti tomah. – T.5. – K., 1977.
- Yacenko, 1997 – Yacenko T. Rodinne viovannya na zasadah narodnoї pedagogiki /T. Yacenko // Pedagogika i psihologiya, 1997. – № 2, S. 88-94.

Надійшла до друку 11.07.2014.

УДК 37.014.6

Михайло Сидоренко

ДО ПРОБЛЕМИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена науковому дослідженню та усвідомленню змісту готовності майбутніх керівників навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності. Показано, що дана готовність є невід'ємною складовою управлінської діяльності майбутнього керівника навчального закладу. Також досліджується зміст поняття «готовність» у психолого-педагогічній літературі. Уточнюється дефініція «готовність майбутніх керівників до оцінювання якості освітньої діяльності». Конкретизується зміст даного поняття в наукових працях. Аналізується зміст та компоненти, які засвідчують готовність майбутнього керівника освітньої установи. Визначаються складові компоненти готовності керівників начального закладу до оцінювання якості освітньої діяльності. Та зазначено, що всі складові готовності майбутнього керівника освітньої

установи повинні бути включені в програму професійної підготовки спеціалістів відповідної кваліфікації, та необхідність введення в курс підготовки, дисциплін, що дозволять озброїти майбутніх спеціалістів відповідними знаннями, вміннями та навичками з оцінювання якості освітньої діяльності, очолюваного ними навчального закладу.

Ключові слова: якість освіти, готовність, оцінювання якості освітньої діяльності, готовність до оцінювання якості освітньої діяльності, підготовка керівників навчальних закладів, підготовка керівників навчальних закладів.

Статья посвящена научному исследованию и осознанию содержания готовности будущих руководителей учебных заведений к оценке качества образовательной деятельности. Показано, что данная готовность является неотъемлемой составляющей управленческой деятельности будущего руководителя учебного заведения. Также исследуется содержание понятия «готовность» в психолого-педагогической литературе. Уточняется дефиниция «готовность будущих руководителей к оценке качества образовательной деятельности». Конкретизируется содержание данного понятия в научных трудах. Анализируется содержание и компоненты, которые свидетельствуют о готовности будущего руководителя образовательного учреждения. Определяются составляющие компонентов готовности руководителей учебного заведения к оценке качества образовательной деятельности. Указано, что все составляющие готовности будущего руководителя образовательного учреждения должны быть включены в программу профессиональной подготовки специалистов соответствующей квалификации, и необходимость введения в курс подготовки, дисциплин, которые позволят вооружить будущих специалистов соответствующими знаниями, умениями и навыками по оценке качества образовательной деятельности, возглавляемого ими учебного заведения.

Ключевые слова: качество образования, готовность, оценивание качества образовательной деятельности, готовность к оцениванию качества образовательной деятельности, подготовка руководителей учебных заведений, подготовка руководителей учебных заведений.

Resume (This article is devoted to scientific research and understanding the contents of future school leaders to evaluating the quality of educational activities. It is shown that among management functions that perform the head of the institution, it is important to evaluating the quality of the educational activities of the institution. In order to realize our specified function manager requires the development and implementation of an effective strategy that focused on the implementation of a quality evaluation of educational activities of the school, a gymnasium and lyceum. Therefore, commitments to the above management activities are an integral part of the management of the future head of the institution. Also examines the concept of «readiness» in psychological and pedagogical literature. Clarifies the definition of «readiness for future leaders to evaluating the quality of educational activities». Specifies the content of the concept of scientific works of various researchers. Based on a systematic analysis of the psychological and educational literature determined the content and components that prove the readiness of the future head of the educational institution to the evaluation of the quality of educational activities. Identify components of preparedness managers of education institutions to evaluating the quality of educational activities. And that all the components of the preparation of a future head of the educational institution to be included in the program of professional training of suitably qualified and need to introduce in the course of training courses that enable professionals to equip future skills relevant knowledge and skills of evaluating the quality of educational activities led by their educational institution. It is the achievement of effective preparedness for future school leaders to evaluating the quality of educational activities will ensure quality education for all members of the educational process. And raise the educational services provided by the institution at a much higher level.

Keywords: quality of education, willingness, quality evaluation of educational activities, willingness to evaluating the quality of educational activities, training of school leaders.

Постановка проблеми. Ефективність якісної освіти визначається багатьма показниками. Серед яких не тільки знання і вміння учнів чи студентів, а й зокрема компетенції педагогів, та адміністрації навчального закладу. Не викликає сумніву, що на сьогодні серед численних реформ освітнього сектору, необхідним є забезпечити суспільство висококваліфікованими професійними кадрами. Серед яких значене місце посідають керівники загальноосвітніх навчальних закладів. Тому що школа виступає одним із першим інститутів на шляху розвитку і становлення особистості. І від якості освітньої діяльності цього інституту залежить ефективна роль та повноцінне місце особистості у суспільстві.

Однією з важливих сучасних управлінських функцій керівника освітньої установи є оцінювання якості освітньої діяльності очолюваного ним навчального закладу. Для того, щоб реалізувати зазначену нами функцію, менеджеру необхідна розробка і реалізація ефективної стратегії, яка б орієнтувалась на впровадження системи оцінювання якості в освітню діяльність школи, гімназії, ліцею.

Однак аналіз програм підготовки майбутніх керівників навчальних закладів засвідчив про відсутність готовності менеджерів освітніх установ до здійснення процедури оцінювання якості. Таким чином в статті буде розглянута сутність і зміст готовності керівників навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній психолого-педагогічній літературі є ряд праць, що визначають готовність керівників навчальних закладів до різних видів управлінської діяльності. Серед яких варто відзначити роботи О. Брюховецької, А. Вознюк, Т. Дзюби, В. Івкіна, Л. Карамушки, Н. Коломінського, А. Москальової, І. Овідієнка, О. Тополенко М. Фадєєвої. Ці праці присвячені здебільшого питанням: змісту та структури загальної психологічної готовності керівників закладів освіти до управління [Карамушка, 2004: с. 424], готовності до управління педагогічних керівників [Вознюк, 2012: с 71-79], готовності керівників загальноосвітніх навчальних закладів управлінського спілкування [Брюховецька, 2007: с. 21], готовності керівників закладів середньої освіти до прийняття управлінських рішень [Тополенко, 2009: с. 21] і т.д.

Але проблема готовності майбутніх керівників навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності не знайшла достатнього відображення у зазначених вище працях. Також практично не розглянутими залишаються питання, що стосуються змісту та структури готовності менеджерів установ до оцінювання якості.

Мета написання статті. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури визначення поняття «готовність майбутнього керівника навчального закладу до оцінювання якості освітньої діяльності»; виокремлення компонентів готовності майбутніх менеджерів освітніх установ до здійснення процедури оцінювання.

Виклад основного матеріалу. Визначення сутності поняття готовність, що стосується керівників навчального закладу, ускладнюється тим, що воно є багатогранне поняття. Свідченням цьому є глибокий інтерес до цього явища як і педагогів так і психологів. При цьому: «Перші акцентують увагу на виявленні факторів і умов, дидактичних та виховних засобів, що дають змогу керувати становленням і розвитком готовності. Психологи орієнтуються на встановленні характеру зв'язків і залежностей між станом готовності та діяльністю» [Курлянд, 2005: с. 224].

У Енциклопедії освіти «готовність до діяльності» розглядають як стан мобілізації психологічних і психофізіологічних систем, які забезпечують виконання певної діяльності [Енциклопедія освіти, 2008: с. 137].

У працях А. Вознюк готовність трактується як: «систему спонукаючих чинників (мотивів, ціннісних орієнтирів), індивідуально-особистісних характеристик та рівнів компетентності (знання, уміння, навички), які забезпечують успішну діяльність» [Вознюк, 2012: с. 78]. О. Мармаза визначає готовність як складову функціональної компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу, при чому функціональна компетентність – це система знань та умінь, що є адекватними структурі та змісту управлінської діяльності. Також науковець зазначає, що важливою умовою готовності керівника до виконання функціональних обов'язків, становить засвоєння чотирьох груп знань, що утворюють гносеологічний ряд: теоретико-методологічних, теоретико-нормативних, теоретико – предметних (змістовних) та теоретико-процесуальних (способу діяльності) та сформованих на їхній основі професійних умінь [Мармаза, 2007: с. 46-50].

А. Резанович вбачає в дефініції «готовність» внутрішню якість особистості, в якій виражено її прихильність до здійснення діяльності, а також ступінь засвоєння нею елементів, відповідного соціального досвіду та здатність використовувати цей досвід у професійній діяльності. Готовність може бути представлена єдністю елементів: мотиваційна готовність, теоретична готовність, практична готовність [Резанович, 2002: с. 14]. У навчальному посібнику «Педагогіка вищої школи» готовність розглядають як цілісну інтегровану якість особистості, яка характеризує її емоційно-когнітивну та вольову вибірково прогнозуючу мобілізаційність у момент включення в діяльність певної спрямованості. Готовність виникає внаслідок досвіду людини, який ґрунтується на формуванні позитивного ставлення до діяльності, усвідомленні мотивів і потреб у неї, об'єктивації її предмета і способів взаємодії з ним. Емоційні, вольові та інтелектуальні характеристики поведінки особистості є конкретним вираженням готовності на рівні явища. Готовність має часові характеристики, буває тривалою та ситуативною (тимчасовою) [Курлянд, 2005: с. 225].

Такі науковці як Л. Васильченко та І. Гришина зазначають, що готовність входить до складу професійної компетентності керівника школи і є початковим етапом становлення, що заснований на знаннях та досвіді, здобутих завдяки навчанням та спрямованих на вдале включення до професійної діяльності. Також науковці розглядають професійну компетентність як готовність до самостійної професійної діяльності, що включає глибоке розуміння сутності завдань які виконуються, та проблем, що розв'язуються, знання досвіду та активне володіння кращими досягненнями, вміння обирати засоби та способи діяльності, адекватні конкретним обставинам, відчуття відповідальності за досягнуті результати і здатність вчитися на помилках, вносити корективи у процес досягнення мети [Васильченко, Гришина, 2006: с. 2008].

Деякі науковці розглядають дефініцію «готовність» в якості характеристики професійної зрілості, що виступає провідним індикатором становлення суб'єкта на професійному шляху [Поваренков, 2002: с. 159]. При цьому умовою і формою прояву професійної зрілості виступає власна трудова діяльність, в ході якої, керівник постійно повинен формувати себе сам, прогнозувати наслідки своїх вчинків, рішень в суспільстві та, власне, у своїй професійній діяльності. Тому що тільки зріла людина в об'єктивній мірі розуміє закономірний характер власного життєвого і професійного шляху і у відповідності до цього будує концепцію свого життя, вміло виконує свої управлінські функції.

Таким чином ми бачимо, що розуміння дефініції «готовності керівника навчального закладу до діяльності» на сьогодні існує багато. Однак, в жодній із них не знайшлося конкретного визначення, що стосується оцінювання якості освітньої діяльності. Причина цьому є те, що оцінювальна діяльність керівника навчального закладу зводиться лише до оцінювання знань, умінь і навичок об'єктів навчання. Здебільшого ця процедура здійснюється не самим менеджером освітньої установи, а суб'єктом навчання в ході уроку, практичного чи семінарського заняття.

Проте, оцінювання якості освітньої діяльності має виступати важливим компонентом у навчальному процесі з боку керівника навчального закладу. Бо саме в ході оцінювання різних складових освітнього процесу, менеджер може отримати всю необхідну інформацію, про те на скільки якісні послуги надає очолювана ним освітня установа.

Аналізуючи різні обґрунтування терміну «готовність», ми прийшли до висновку, що готовність – це набір характеристик особистості, які дозволяють оперативно включатися у ситуативний вид діяльності. Оскільки зміст готовності перш за все залежить від виду діяльності, то в нашому випадку ми звернемо увагу лише на готовність майбутніх керівників до оцінювання якості освітньої діяльності навчального закладу.

Таким чином ми визначаємо, що *готовність майбутніх керівників навчального закладу до оцінювання якості освітньої діяльності – це набір характеристик (рівень теоретичних і практичних знань, професійно*

важливих компетенцій), які забезпечують можливість ефективно здійснювати оцінювання якості освітньої діяльності.

Так склалося, що на сьогодні існує упередження, що готовність майбутнього керівника до здійснення різних функцій управління значно відрізняється від наявності даної якості у більш досвідченішого менеджера. Як правило у зрілого керівника ці характеристики є більш стійкими і постійними. Безперечно це так. Але, що стосується процедури оцінювання якості освітньої діяльності справа зовсім інша. Свідченням цьому є те, що в жодному із проаналізованих нами статутів навчальних закладів, нами не знайдено положень, щодо здійснення такої процедури з боку керівника навчального закладу. Таким чином, на сьогодні, досить складно констатувати таку якість і у досвідчених директорів освітніх установ і в тих менеджерів, що тільки приступили до виконання своїх управлінських обов'язків.

Однак, не викликає сумніву той факт, що якщо більш досвідченішого керівника навчального озброїти необхідними теоретичними знання з оцінювання якості освітньої діяльності, він матиме перевагу над майбутнім керівником, або тим, що тільки почав свою управлінську діяльність. Тому що досвідчений керівник досягнув певної вершини свого професійного розвитку в ході здійснення ним самостійної професійної діяльності [Нелюбов, 2006].

Що стосується складових готовності майбутніх керівників навчальних закладів до оцінювання освітньої діяльності, то на основі аналізу психолого-педагогічної літератури ми визначили наступні складові:

–**мотиваційний компонент** – це сукупність мотивів, адекватних цілям та завданням управлінської діяльності;

–**когнітивний компонент**, – це сукупність теоретичних знань, що необхідні для продуктивного здійснення процедури оцінювання;

–**операційний компонент** – це сукупність умінь та навичок практичного вирішення завдань у процесі оцінювання якості освітньої діяльності;

–**особистісний компонент** – це сукупність особистісних якостей, важливих для виконання оцінювальної діяльності.

Саме ці компоненти мають засвідчити готовність майбутнього керівника навчального закладу до оцінювання якості освітньої діяльності. Що стосується мотиваційного і особистісного компоненту готовності, то вони здебільшого є вроджені і задача особистості проявити їх в ході навчання і безпосередньої професійної діяльності.

Однак, інші два компоненти є набутими і задача педагога виховати в особистості майбутнього керівника когнітивний та операційний компонент у ході навчання у різних освітніх закладах.

Так, когнітивний компонент готовності повинен включати в себе:

– знань із теорії та практики оцінювання якості освітньої діяльності навчального закладу;

– усвідомлення необхідності здійснення процесів оцінювання якості освіти з метою ефективного управління освітніми закладами різних типів;

– знання основних принципів та технологій здійснення оцінювання якості освітньої діяльності навчального закладу;

– критерії та інструментарій оцінювання якості освіти;

– шляхи та форми інтерпретації отриманих результатів в ході оцінювання.

До складу операційного компоненту готовності, на нашу думку повинні увійти наступні складові:

– розробляти та використовувати різні системи і методики оцінювання якості освітньої діяльності;

– формулювати і обґрунтовувати змістовний запит на отримання відсутньої інформації про освітню діяльність;

– об'єктивно аналізувати та інтерпретувати отримані результати в ході оцінювання;

– контролювати якість та ефективність освітньої діяльності навчального закладу, співвідносити їх зі статистичними показниками;

– застосовувати статистичні дані для аналізу з метою виявлення актуальних проблем освіти, уточнення поточних і стратегічних завдань, планування та управління;

– готувати доповіді для різних цільових аудиторій.

Зазначені нами компоненти готовності та їх складові, повинні бути відображені в навчальних планах підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до оцінювання якості, а також до програм конкретних дисциплін, метою яких буде підготовка спеціалістів зазначеної галузі до процедури оцінювання.

Висновки. Таким чином, проведений системний аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми готовності майбутніх керівників навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності, дав нам підстави, для конкретизації змісту даної дефініції. Під нею ми розуміємо набір характеристик (рівень теоретичних і практичних знань, професійно важливих компетенцій), які забезпечують можливість ефективно здійснювати оцінювання якості освітньої діяльності.

Слід відзначити, що окрім цього нами виділено основні компоненти, що засвідчують готовність майбутнього керівника навчального закладу до оцінювання якості освітньої діяльності – це мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний.

ЛІТЕРАТУРА

Брюховецька, 2007 – Брюховецька О. В. Психологічні умови підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до управлінського спілкування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія»/ О. В. Брюховецька. – К., 2007. – 21 с.

- Васильченко, 2006* – Васильченко Л. В. Профессиональная компетентность руководителя школы / Л. В. Васильченко, И. В. Гришина. – М.: Основа, 2006. 208 с.
- Вознюк, 2012* – Вознюк А. В. Сутність та основні компоненти психологічної готовності керівників освітніх організацій до управління педагогічними працівниками / А. В. Вознюк // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць / голова ред. колегії збірника Н. Є. Завацька. – Луганськ : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2012. – № 3 (29). – С. 71–79.
- Енциклопедія освіти, 2008* – Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
- Карамушка, 2004* – Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту : навчальний посібник / Л. М. Карамушка. – К. : Либідь, 2004. – 424 с.
- Курлянд, 2005* – Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2005. — 399 с.
- Мармаза, 2007* – Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника / О. І. Мармаза. – Х.: Видав. Група «Основа», 2007. – 448 с.
- Нелюбов, 2006* – Нелюбов С. А. Динамика профессионального становления руководителя образовательного учреждения [Електронний ресурс] / С. А. Нелюбов. // Интерактивное образование. – 2006. – №6-7. – Режим доступу до журн. : <http://www.nios.ru/io/releases.php?num=06&div=09&art=01>.
- Поваренков, 2002* – Поваренков Ю. П. Психологическое содержание профессионального становления человека / Ю. П. Поваренков. – М.: Изд-во «УРАО», 2002. – 160 с.
- Резанович, 2002* – Резанович А. Е. Развитие готовности студентов вузов к организаторской деятельности : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика проф. образ.» / А. Е. Резанович. – Магнитогорск, 2002. – 22 с.
- Тополенко, 2009* – Тополенко О. О. Формування психологічної готовності керівників закладів середньої освіти до прийняття управлінських рішень : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.10 «Організаційна психологія; економічна психологія» / О. О. Тополенко. – К., 2009. – 21 с.

REFERENCES

- Briukhovetska, 2007* – Briukhovetska O. V. Psykholohichni umovy pidhotovky kerivnykiv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv do upravlinskoho spilkuvannya : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psykhol. nauk : spets. 19.00.07 «Pedahohichna ta vikova psykholohiia» / O. V. Briukhovetska. – K., 2007. – 21 s.
- Vasylichenko, 2006* – Vasylichenko L. V. Professyonalnaia kompetentnost rukovodyteliia shkoly / L. V. Vasylichenko, Y. V. Hryshyna. – M.: Osnova, 2006. 208 s.
- Vozniuk, 2012* – Vozniuk A. V. Sutnist ta osnovni komponenty psykholohichnoi hotovnosti kerivnykiv osvitykh orhanizatsii do upravlinnia pedahohichnymy pratsivnykamy / A. V. Vozniuk // Teoretychni i prykladni problemy psykholohii : zb. nauk. prats / holova red. kolehii zbirnyka N. Ie. Zavatska. – Luhansk : Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2012. – № 3 (29). – S. 71–79.
- Entsyklopediia osvity, 2008* – Entsyklopediia osvity / Akad. ped. nauk Ukrainy; holovnyi red. V. H. Kremen. — K. : Yurinkom Inter, 2008. — 1040 s.
- Karamushka, 2004* – Karamushka L. M. Psykholohiia osvitnoho menezhmentu : navchalnyi posibnyk / L. M. Karamushka. – K. : Lybid, 2004. – 424 s.
- Kurliand, 2005* – Pedahohika vyshchoi shkoly: Navch. posib. / Z. N. Kurliand, R. I. Khmeliuk, A. V. Semenova ta in.; Za red. Z. N. Kurliand. — 2-he vyd., pererob. i dop. — K.: Znannia, 2005. — 399 s.
- Marmaza, 2007* – Marmaza O. I. Menedzhment v osviti: dorozhnia karta kerivnyka / O. I. Marmaza. – Kh.: Vydav. Hrupa «Osнова», 2007. – 448 s.
- Neliubov, 2006* – Neliubov S. A. Dynamyka professyonalnoho stanovleniya rukovodyteliia obrazovatelnoho uchrezhdenyia [Elektronnyi resurs] / S. A. Neliubov. // Ynteraktyvnoe

- obrazovanye. – 2006. – №6-7. – Rezhym dostupu do zhurn. : <http://www.nios.ru/io/releases.php?num=06&div=09&art=01>.
- Povarenkov, 2002* – Povarenkov Iu. P. Psikhologicheskoe sodержanye professyonalnoho stanovleniya cheloveka / Iu. P. Povarenkov. – M.: Yzd-vo «URAO», 2002. – 160 s.
- Rezanovych, 2002* – Rezanovych A. E. Razvitye hotovnosti studentov vuzov k orhanyzatsionnoy deyatelnosti : avtoref. dyss. na soyskanye uch. stepeny kand. ped. nauk : spets. 13.00.08 «Teoriya y metodyka prof. obraz.» / A. E. Rezanovych. – Mahnytohorsk, 2002. – 22 s.
- Topolenko, 2009* – Topolenko O. O. Formuvannya psikhologichnoi hotovnosti kerivnykiv zakladiv serednoi osvity do pryiniattia upravlinskykh rishen : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psikhol. nauk : spets. 19.00.10 «Orhanizatsiina psikhologhiia; ekonomichna psikhologhiia» / O. O. Topolenko. – K., 2009. – 21 s.

Надійшла до друку 21.08.2014

УДК 37.01

Валентина Стрілько

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ УКРАЇНИ

Третє десятиліття незалежності Україна потребує вичерпного і ґрунтовного аналізу того, що зроблено для зміцнення державності та національної безпеки України, формування української нації. Головною складовою цих базових для розвитку України понять є українське національно-патріотичне виховання.

Ще Цицерон сказав: «Основа держави складається з правильного виховання молоді».

Лише згуртована, високоморальна, патріотично налаштована нація здатна берегти, розвивати та зміцнювати українську державність.

Українське національно-патріотичне виховання є потужним джерелом сили, ініціативності, підприємливості. Це той «двигун», що стимулює кожну особистість до розвитку своїх душевних і духовних сил. Національно-патріотична ідеологія повинна бути головною ідеологією держави і міститися в Законах України та законодавчих державних актах.

У процесі привласнення особистістю вироблених людством морально-духовних цінностей коригується її потреби та діяльність. Сучасна психолого-педагогічна наука вважає джерелом мотивації вчинків людини, її поведінки систему та ієрархію внутрішніх цінностей. У психічно здорової людини ця система має три рівні: на нижчому рівні – особисті та матеріальні цінності (власні потреби, задоволення); на середньому – культурні цінності (мистецтво, наука, загальноприродні надбання, правопорядок); на вищому – духовні цінності (ідеали, ціннісні настанови, обов'язок перед суспільством). Загальній меті виховання підпорядковується спеціально спроектована система супідрядних, поетапно конкретизованих цілей за напрямками виховання, сконцентрованих на вихованні цінностей природи, культури, соціальних цінностей та особистісних цінностей.

Аналізується нормативно-правові акти України, які стосуються українського національно-патріотичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах, акцентується увага на вкрай низькому забезпеченні в них українського змісту освіти, українського національно-патріотичного виховання, робиться обґрунтований висновок про те, що нормативні акти за 2011-2013 роки, що стосуються цього питання, базуються на основоположних складових космополітизму, а не українського патріотизму.

Ключові слова: *нормативно-правові акти України, особистість, національне виховання, патріотичне виховання, філософія освіти, освіта в Україні, право, правовий простір.*